

บทคัดย่อ

168603

ชื่อภาคินพนธ์ : การมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ : ศึกษากรณี
พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าห้วยคันยางและป่าห้วยแม่แก้ว อำเภอพาน
จังหวัดเชียงราย

ชื่อผู้เขียน : นายอดิศักดิ์ แดงสกุล

ชื่อปริญญา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)

ปีการศึกษา : 2548

การศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้: ศึกษากรณี
พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าห้วยคันยางและป่าห้วยแม่แก้ว อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย
มีวัตถุประสงค์ 3 ประการได้แก่ 1) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์
ทรัพยากรป่าไม้ บริเวณเขตพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่าห้วยคันยาง และป่าห้วยแม่แก้ว อำเภอพาน
จังหวัดเชียงราย 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์
ป่าไม้ 3) เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการอนุรักษ์
ทรัพยากรป่าไม้ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสอบถาม โดยผู้ศึกษาได้ทำการรวบรวม
ข้อมูลด้วยตนเอง จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็น ประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณเขตพื้นที่ ป่าสงวนแห่งชาติ
ป่าห้วยคันยางและป่าห้วยแม่แก้ว อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย จำนวน 396 คน สถิติที่ใช้ในการ
วิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ F-test (One
Way ANOVA)

ผลการศึกษา

1) ประชาชนในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่าห้วยคันยางและป่าห้วยแม่แก้ว มีส่วนร่วมในการ
อนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีส่วนร่วมในด้านการร่วมรับ
ผลประโยชน์จากการอนุรักษ์อยู่ในระดับมาก และมีส่วนร่วมในด้านการร่วมดำเนินการอนุรักษ์
และด้านการวิเคราะห์สภาพปัญหาและวางแผนแก้ไขปัญหา อยู่ในระดับน้อย

168603

2) ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ได้แก่ ภูมิสำเนา การศึกษา อาชีพหลัก รายได้ สถานภาพหรือตำแหน่งทางสังคม การได้รับการฝึกอบรม การได้รับข้อมูล ข่าวสาร และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ และปัจจัยที่ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ได้แก่ เพศ อายุ และ การเป็นสมาชิกหรือกรรมการกลุ่มทางสังคม

3) ปัญหาอุปสรรค ได้แก่ ประชาชนในพื้นที่ยังไม่ค่อยมีความรู้เกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ กฎหมายและบทลงโทษเกี่ยวกับการตัดไม้ทำลายป่าไม้ ขาดการประสานงานกันระหว่างผู้นำชุมชน หน่วยงานอนุรักษ์และชาวบ้าน ประชาชนขาดความรู้ด้านข้อมูลในการวางแผนและวิเคราะห์ แก้ปัญหาไม่ชัดเจน ไม่มีหน่วยงานเข้ามาดำเนินการอย่างจริงจัง ชาวบ้านไม่ทราบถึงข่าวกิจกรรมต่าง ๆ ของหน่วยงาน ยังมีคนลักลอบตัดไม้ทำลายป่าอยู่มาก ขาดการร่วมมืออย่างจริงจังจากหน่วยงาน เจ้าหน้าที่และประชาชน ประชาชนไม่ทราบว่าจะไปติดต่อกับหน่วยงานใด งบประมาณในการดำเนินงานยังไม่เพียงพอ บางแห่งไม่ทั่วถึง ประชาชนยังเห็นแก่ประโยชน์ของตัวเองมากกว่าส่วนรวมจึงไม่ยอมรับรู้ถึงปัญหา และ ประชาชนยังกลัวกลุ่มอิทธิพล

ข้อเสนอแนะ

1) ควรมีการกำหนดนโยบายและ แผนงานหลักในการอนุรักษ์ที่ชัดเจน พร้อมทั้งจัดสรรงบประมาณ และบุคลากร ลงสู่พื้นที่อย่างพอเพียง ส่วนการจัดทำแผนปฏิบัติการในพื้นที่นั้น ควรใช้วิธีการมีส่วนร่วมจากประชาชนและเครือข่ายต่างๆ

2) ควรมีการกำหนดให้ชัดเจนบทบาทของประชาชน ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรภาครัฐ ในการทำงานร่วมกันเพื่อจัดทำโครงการอนุรักษ์ และนำไปปฏิบัติให้เกิดความสำเร็จอย่างครบวงจร

3) การสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนควรครอบคลุมทุกขั้นตอน ตั้งแต่วิเคราะห์วางแผนแก้ไขปัญหา การร่วมดำเนินการปลูกป่า บำรุงดูแล รักษา รวมถึง ร่วมติดตามตรวจสอบ และป้องกันปัญหาตัดไม้ทำลายป่าในพื้นที่ อย่างจริงจังและ ต่อเนื่อง เพื่อที่จะสามารถแก้ไขปัญหาทรัพยากรป่าไม้ และประชาชนในพื้นที่สามารถอาศัยอยู่ร่วมกับป่าได้อย่างเหมาะสม

4) ควรจัดให้มีการฝึกอบรมและการประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้แก่ประชาชน และเพื่อสร้างความตระหนักให้แก่ประชาชนว่า เขาคือตัวการในการที่จะต้องรับผิดชอบในการรักษาป่าไม้ด้วย

5) ควรมีมาตรการลงโทษผู้กระทำผิดเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ อย่างเด็ดขาดเข้มงวด และจริงจัง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ควรมีการกำจัดผู้มีอิทธิพลในพื้นที่ ให้หมดไป

ABSTRACT

168603

Title of Research Paper : People's Participation in Conserving Forest Resources : A Case Study of Huay Ton Yang and Huay Mae Kaew National Reserved Forests

Author : Mr. Adisak Dangsakul

Degree : Master of Arts (Social Development)

Year : 2005

The study was conducted for the following objectives, 1) to find out the level of people's participation on conserving Huay Ton Yang and Huay Mae Kaew natural reserved forests in Phan District, Chiangrai Province, 2) to identify the factors affecting their participation and 3) to point out the problem in encouraging people to participate in conserving forest resources. The researcher distributed questionnaires to 396 people living in the area of Huay Ton Yang and Huay Mae Kaew national reserved forests in Phan District, Chiangrai Province. The data were analyzed by using frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and F-test (One-way ANOVA).

The findings were summarized below.

1. The people in Huay Ton Yang and Huay Mae Kaew national reserved forests participated in conserving forest resources at a moderate level. They participated in gaining the benefits at a high level but in conserving them and in analyzing the problems and finding solutions at a low level.
2. The factors significantly related to the people's participation in conserving forest resources were hometown, education, primary occupation, income, social status or position, receiving training, getting related information, and knowledge and understanding about conserving forest resources. In contrast, sex, age, and being a committee member or ordinary member of a social group had no impact on their participation in conserving forest resources.

168603

3. Problems and obstacles People in the area had little knowledge about the forest resources law and penalties of deforestation. There was lack of cooperation among community leaders, the conservation organizations and the community people. The people lacked information in planning and problem analysis. No government agency seriously handle the problems. The people did not get news about the activities of the agency concerned. Deforestation was still prevailing. The people did not know which agency to contact. The operational budget was not enough and did not cover all the areas. People still thought of their own benefits rather than the public's, so they did not want to acknowledge the problems. They also feared influential groups.

Recommendations

1) The government should set a clear policy and a master plan for forest resource conservation. Also, enough budget and personnel should be allocated to the local area. The action plan in the area should involve the people's participation and the networks.

2) The roles of the people, the community, the local administrative organizations, and the public organizations should be clearly defined and all the parties should participate in setting conservation projects and implement them.

3) The people should be encouraged to seriously and continuously participate in all the operational stages, from problem analysis, finding solutions, growing forests, and maintain them to inspecting the expenses and prevention of deforestation in order to solve the problems effectively. The people, thus, can live happily with the forests.

4) The people should be trained on forest resources conservation and be informed that it is the people who must be responsible for conserving the forests.

5) Severe penalties should be given to those who were involved in deforestation. Especially, the influential groups should be gotten rid of .